T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/587
KARAR NO: 2022/4
KARAR TR: 31/01/2022

ÖZET: 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce506 sayılı Kanuna tabi sigortalı işçi statüsünde hizmet akdine dayalı olarak çalışan davacının, kendisine kıdem tazminatı ödenmesi istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : F.G.
Vekili : Av. D.G.(İdari Yargıda)
Davalı : Orman Genel Müdürlüğü(İzafeten Kaş Orman İşletme Müdürlüğü)
Vekili : Av. Ö. Ş. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, 08/02/1988 tarihinde SSK'lı olarak isçi statüsünde Kaş Orman İşletme Müdürlüğünde işe başladığını, sözleşmeli personelin memur kadrolarına atanmasına ilişkin KHK getirilen tercih kapsamında 14/07/2011 tarihinden itibaren, 12/12/2014 tarihine kadar çalışmalarını Emekli Sandığına tabii olarak aynı iş yerinde sürdürdüğünü; 12/12/2014 tarihinde emekliye ayrıldığını; bu arada SGK'dan, 15 yıl çalışma ve 3600 prim iş gününü doldurduğuna ilişkin yazı aldığını; kendisine SGK'dan 4/a'lı olarak emekli maaşı bağlandığını, ancak kıdem tazminatı ödenmediğini ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile şimdilik 1.000-TL kıdem tazminatının iş aktinin sona erdiği tarihten itibaren faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davacı davasını daha sonra 25.505,82 TL olarak ıslah etmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Kaş Asliye Hukuk Mahkemesi(İş Mahkemesi Sıfatıyla) 29/06/2017 tarihli ve E.2015/356, K.2017/223 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kabulü ile kıdem tazminatının davacıya verilmesine hükmetmiş; istinaf yoluna başvurulması üzerine Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi 23/11/2017 tarihli ve E.2017/2966, K.2017/2469 sayılı kararı ile, davacının son olarak 657 Sayılı Kanun'un 4/C maddesi kapsamında çalışan personel olduğu, öncesinde de 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/B maddesi kapsamında sözleşmeli memur statüsünde çalıştığı; davanın iş mahkemesinde değil idari yargıda görülmesi gerektiğinden bahisle anılan Mahkeme kararının ortadan kaldırılmasına ve dosyanın yeniden görülmesi için Mahkemesine iadesine karar vermiştir.

3. **Kaş Asliye Hukuk Mahkemesi(İş Mahkemesi Sıfatıyla) 29/03/2018 tarihli ve E.2018/2, K.2018/270 sayılı** kararı ile, Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi'nin ilamı ile davacının statüsünde çalışanların davalarına idari yargıda bakılması gerektiği anlaşıldığından ve açılan davada yargı yolu bakımından görevli mahkeme idare mahkemesi olduğundan, davanın HMK'nın 114/1-b maddesi gereğince *"yargı yolunun caiz olmaması"* nedeniyle, aynı Kanun'un 115/2 maddesi uyarınca dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermiştir. Bu karar kesinleşmiştir.

4. Bu kez davacı vekili, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. Antalya 1. İdare Mahkemesi 31/12/2019 tarihli ve E.2018/607, K.2019/1445 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın reddine karar vermiş; istinaf yoluna başvurulması üzerine Konya Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi 06/01/2021 tarihli ve E.2020/769, K.2021/8 sayılı kararı ile, davanın; 5510, 5434, 5754 ve 657 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak çözüme kavuşturulacağı gözetildiğinde, adli yargı yerinde görüleceği gerekçesiyle, istinaf isteminin kabulüne, Antalya 1. İdare Mahkemesi'nin kararının kaldırılmasına, açıklanan hususlar doğrultusunda yeniden karar verilmek üzere dosyanın Mahkemesine iadesine karar vermiştir.

6. **Antalya 1. İdare Mahkemesi 16/06/2021 tarihli ve E.2021/125 sayılı** kararı ile, davanın adli yargı

yerinde görüleceği sonucuna varıldığından, Mahkemelerinin görevine girmeyen ve ilgili adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilen bu davada, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"*...mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun uyarınca ve bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı, haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.*

Olayda, 5434 sayılı Kanunun yürürlükte olduğu dönemde 506 sayılı kanuna tabi olarak 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra da (11/07/2011 tarihine kadar) hizmet akdine dayalı işçi statüsünde çalışan davacının, hem hizmet akdine dayalı işçi statüsünde çalıştığı döneme ilişkin hak ve alacakları ile hem de 657 sayılı Yasaya tabi 4/C kapsamındaki çalışmaları dikkate alınmak suretiyle ödenmeyen kıdem tazminatının ödenmesi istemiyle açtığı davanın; 5510, 5434, 5754 ve 657 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak çözüme kavuşturulacağı gözetildiğinde; adli yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. T.C. Anayasası'nın 158.maddesinde *"...diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır"* hükmü bulunmaktadır

8. 31/05/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanun'lar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır.

9. 5510 sayılı Kanun'un 4/a maddesinde, "*Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından; a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar... sigortalı sayılırlar*" denilmiştir.

10. 5510 sayılı Kanun'un" *Uyuşmazlıkların çözüm yer*i" başlıklı 101. maddesi şöyledir;

"*Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür.*"

11. 17/04/2008 tarihli ve 5754 sayılı Kanun'la 5510 sayılı Kanun'da düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanun'a eklenen Geçici 1. ve Geçici 4. maddelerle, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

12. 5510 sayılı Kanun'un "*Toptan ödeme ve ihya geçiş hükümleri*" başlıklı geçici 5. maddesi şöyledir;

" *(Değişik: 17/4/2008-5754/68 md.)*

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için bu Kanuna göre yapılacak toptan ödemelerin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hizmet sürelerine ait bölümü, bu Kanunla bazı maddeleri yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerine göre bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla hesaplanarak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile toptan ödemenin yapılmasına ilişkin yazılı istek tarihine kadar geçen yıllar için her yılın güncelleme katsayısı ile çarpılarak bulunan tutar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki süreler için bu Kanuna göre hesaplanan toptan ödeme tutarına ilâve edilerek ödenir.

(...)"

13. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 17/4/2008 tarihli. 5754/75 maddesiyle değişik Ek 81. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"*Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından, 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (21) numaralı bendinde belirtilen kamu idarelerinde aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında geçen uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süreleri esas alınarak emekli ikramiyesi; anılan Kanunun geçici 4 üncü maddesine göre aylığa veya toptan ödemeye*

hak kazanan sigortalıların emeklilik ikramiyesine ilişkin azami süre, hesap yöntemi, emekli ikramiyesinin hesabında kullanılan ödeme unsurları ile bu ödeme unsurlarına hak kazanma şartlarına ilişkin esas ve usûller, ödeme unsurlarının ikramiye hesabına esas alınan oran ve/veya miktarları dikkate alınarak ödenir. Ancak, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında geçen uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süreleri esas alınarak emekli ikramiyesi ödenebilmesi için; iş kanunlarına tabi olarak çalışmış olanların iş sözleşmelerinin kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olması, sözleşmeli personel statüsünde çalışmış olanların ise hizmet sözleşmelerinin ilgili mevzuatına göre iş sonu tazminatı veya aynı mahiyette olmakla birlikte başka bir adla ödenen tazminata hak kazanılmasını gerektirecek şekilde sona ermiş olması şarttır. Ayrıca, bu kişilerin, her ne suretle olursa olsun evvelce iş sonu tazminatı veya bu mahiyette olmakla birlikte başka bir adla tazminat ödenen süreleri ile kıdem tazminatı ya da emekli ikramiyesi ödenmiş olan süreleri, emekli ikramiyesinin hesabında dikkate alınmaz."

B. Yargı Kararları

14. Anayasa Mahkemesi, 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararıyla, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinde yer alan *"...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür."* bölümünün iptali istemini redle sonuçlandırmıştır. Söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak gerekçesi şöyledir:

"...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, ÜyelerBirol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 31/01/2022 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, Antalya Orman Bölge Müdürlüğü Kaş Orman İşletme Müdürlüğü'nde çalışmakta iken farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet süreleri birleştirilmek suretiyle emekli olan davacı tarafından, emeklilik nedeniyle kendisine kıdem tazminatı ödenmesi istemiyle açılmıştır.

18. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği; ancak, bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden

sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

19. Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158.maddesindeki *"...diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

20. Dava dosyalarının incelenmesinden, davacının davalı kurum bünyesinde 08/02/1988 – 14/07/2011 tarihleri arasında sigortalı 4/a kapsamında mevsimlik işçi olarak,15/07/2011 tarihi ile emekli olduğu 12/12/2014 tarihi arasında 657 sayılı Kanun'un 4/C maddesi kapsamında hizmetli unvanında çalıştığı, mevsimlik işçi kapsamındaki hizmetleri ile 4/C maddesindeki hizmetlerinin birleştirilmesi talebinde bulunduğu, farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi sonucunda emeklilik talebi kabul edilerek 12/12/2014 tarihinden itibaren emekli olduğu, hem SSK hem de Emekli Sandığına ilişkin birikmiş ikramiye ve tazminatlarının ödenmesi istemiyle 13/03/2015 ve 24/04/2015 tarihlerinde başvuruda bulunduğu, başvurularının reddi üzerine kendisine kıdem tazminatı ödenmesi istemiyle adli ve idari yargı yerlerinde dava açtığı anlaşılmıştır.

21. Bu durumda, davacının 5434 sayılı Kanun'un bazı hükümlerin yürürlükte olduğu dönemde 506 sayılı Kanuna tabi sigortalı işçi statüsünde hizmet akdine dayalı olarak4/a kapsamında çalıştığı, 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra da 11/07/2011 tarihine kadar aynı kapsamda görevini sürdürdüğü gözetildiğinde; çalıştığı süreler dikkate alınarak kendisine kıdem tazminatı ödenmesi istemiyle açtığı davanın 5510, 5434 ve5754sayılı Kanun hükümleri kapsamında adli yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Antalya 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Kaş Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 29/03/2018 tarihli ve E.2018/2, K.2018/270 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Antalya 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Kaş Asliye Hukuk Mahkemesinin(İş Mahkemesi Sıfatıyla) 29/03/2018 tarihli ve E.2018/2, K.2018/270 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

31/01/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN